

**Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы
Биляр-Озеро авыл жирлеге Советы**

КАРАР

28.04. 2021 ел

№ 15

**Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының "Биляр-Озеро авыл
жирлеге" муниципаль берәмлегендә ачык тыңлауларны, ижтимагый фикер
алышуларны оештыру һәм үткәрү тәртибе турындагы нигезләмәне раслау
хакында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 28 статьясы, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1 статьясы, Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Биляр-Озеро авыл жирлеге Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Биляр-Озеро авыл жирлеге Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының "Биляр-Озеро авыл жирлеге" муниципаль берәмлегендә гавами тыңлаулар оештыру һәм үткәрү тәртибе турындагы нигезләмәне расларга.

2. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Биляр-Озеро авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә ачык тыңлаулар оештыру һәм үткәрү тәртибе турында Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Биляр-Озеро авыл жирлеге Советының 26.02.2014 ел, № 67 карары белән расланган нигезләмәнең үз көчен югалтуын танырга.

3. Әлеге карарны Нурлат муниципаль районының рәсми сайтында <http://nurlat.tatarstan.ru/> бастырып чыгарырга һәм жирлек территориясендә мәгълүмат стендларында халыкка житкерергә.

Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы
Биляр-Озеро авыл жирлеге
Советы рәисе

И.М. Шәрәфетдинов

**Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының
"Биляр-Озеро авыл жирлеге" муниципаль берәмлегендә ачык
тыңлауларны, ижтимагый фикер алышуларны оештыру һәм үткәрү тәртибе
турындагы нигезләмә**

Статья 1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Биляр-Озеро авыл жирлегендә (алга таба - нигезләмә) ачык тыңлауларны (жәмәгать фикер алышуларын) оештыру һәм уздыру тәртибе турында Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Биляр-Озеро авыл жирлеге Уставы нигезендә эшләнә.

1.2. Әлеге Нигезләмәдә тубәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

ачык тыңлаулар - «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Биляр-Озеро авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге халкының «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Биляр-Озеро авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенәң жирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча муниципаль хокукый актларының проектларын бергәләп тикшерү аша жирле үзидарә органнары тарафыннан карарлар кабул иту процессында, шулай ук, федераль законлылык, әлеге карар белән билгеләнгән сораулар өчен фикер алышуда катнашу хокукларын гамәлгә ашыру формасы;

инициатив төркем - ачык тыңлауларда катнашу хокукы булган Россия Федерациясе гражданы яки гражданныр теркеме;

жәмәгатьчелек вәкиле - ачык тыңлауларда тикшерелә торган мәсьәлә буенча фикер алышуда, жәмәгать тыңлауларында катнаитү хокукы булган физик зат, шул исәптән юридик затлар, берләшмәләр вәкилләре. Жәмәгатьчелек вәкилләренә хезмәт вазыйфалары кушканча ачык тыңлауларга куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итүче жирле үзидарә органнары, яки дәүләт хакимияте вәкилләре, яки бушка булмаган килешү нигезендә аларнын эшчәнлегендә катнашучы затлар керми;

ачык тыңлауларда яки ижтимагый фикер алышуларда катнашучылар - төрле профессиональ һәм социаль төркемнәр вәкилләре, шул исәптән хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре кагылуы яисә ижтимагый фикер алышуга чыгарыла торган карарга кагылуы затлар, экспертлар, жирле үзидарә органнары, массакуләм мәгълүмат чаралары, ижтимагый берләшмәләр вәкилләре һәм гавами тыңлауларда яки ижтимагый фикер алышуларда катнашырга теләгән башка затлар;

ижтимагый фикер алышулар - ижтимагый әһәмиятле мәсьәләләренә, шулай ук

жирле үзидарэ органнарының мондый фикер алышуда жирле үзидарэ органнарының һәм оешмаларның вәкаләтле затларын, гражданның һәм ижтимагый берләшмәләрен мәнфәгатьләрен тиешле карар белән кагылучы вәкилләрен, шулай ук мәжбүри рәвештә катнашуы белән жәмәгатьчелек тикшерүе максатларында кулланыла торган карарлары проектлары;

ачык тыңлаулар эксперты - ачык тыңлаулар мәсьәләләре буенча махсус белемнәре булган һәм бу статуста вәкаләтле орган тарафыннан билгеләнгән зат. Эксперт язмача рәвештә ачык тыңлаулар мәсьәләләре буенча рекомендацияләр тәкъдим итә һәм аларны аргументацияләү өчен, фикер алышуларда катнаша;

халык тыңлауларын, ижтимагый фикер алышуларны оештыручы – жирле үзидарэ органнарының вазыйфаи заты, жирле үзидарэ органнарының структур бүлекчәсе, гавами тыңлауларны, ижтимагый фикер алышуларны эзерләү һәм үткәрү, ачык тыңлауларны, жәмәгать фикер алышуларын эзерләү һәм үткәрү, беркетмә төзү һәм бастырып чыгару буенча оештыру гамәлләрен гамәлгә ашыручы махсус оештырылган коллегиаль орган.

Статья 2. Ачык тыңлаулар уздыру максаты

2.1. Ачык тыңлаулар түбәндәге максатларда үткәрелә:

Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Биляр-Озеро авыл жирлегенә жирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча мәжбүри рәвештә халык тыңлауларына чыгарылучы, жирлек халкы катнашында муниципаль хокукый актлар проектлары буенча фикер алышу;

гавами тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәләләр буенча жәмәгатьчелек фикерен ачыклау һәм исәпкә алу.

2.2. Ачык тыңлаулар нәтижәләрен эзерләү, үткәрү һәм билгеләү экспертларның ачыклығы, хәбәрдарлыгы, ихтыярлылыгы, бәйсезлеге принциплары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 3. Ачык тыңлауларга чыгарылган сораулар

3.1. Ачык тыңлаулар жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча үткәрелә. Ачык тыңлаулар нәтижәсе жирле үзидарэ органнары өчен тәкъдим рәвешендә була.

3.2. Ачык тыңлауларга мәжбүри тәртиптә чыгарыла:

1) Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Биляр-Озеро авыл жирлегә Уставы (алга таба - Устав) проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проекты, уставны әлеге норматив хокукый актларга туры китерү максатларында Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, конституция (устав) яисә Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен төгәл кабатлау рәвешендә үзгәрешләр кертү очрактарыннан тыш;

2) Нурлат муниципаль районының Биляр-Озеро авыл жирлегә бюджеты проекты һәм аның үтәләше турында хисап;

3) Нурлат муниципаль районының Биляр-Озеро авыл жирлегенә социаль-икътисадый үсеш стратегиясе проекты;

4) мәсьәләләр, «Россия Федерациясендә жирле үзидарэ оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль

законның 13 статьясы нигезендә, Нурлат муниципаль районының Биляр-Озеро авыл жирлеген үзгәртеп кору очраklarыннан тыш. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Биляр-Озеро авыл жирлеген үзгәртеп кору өчен, тавыш бирү юлы белән йә гражданнар жыеннарында белдерелгән Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Биляр-Озеро авыл жирлеге халкының ризалыгын алу таләп ителә;

5) генераль план проекты, жирдән файдалану кагыйдәләре һәм төзелешләр проекты, территорияне планлаштыру проекты, территорияне ызанлау проекты, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проекты, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне куздә тоткан проект, жир участогын яки капитал төзелеш объекттын куллануның шартлы рәвештә рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү карары проекты, рөхсәт ителгән тезелешнең чикле параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү турындагы карары проекты, капитал төзелеш объектлары реконструкцияләре, расланган жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре булмаганда жир участокларының һәм капитал төзелеш объектларының рөхсәт ителгән кулланылышының бер төрен шундый башка кулланылыш төренә үзгәртү сораулары буенча;

б) федераль законнар белән билгеләнгән башка мәсьәләләр.

3.3. Һәр мәсьәлә буенча төрле яклап һәм тулысынча фикер алышуга каршылык булмаган очракта, берничә мәсьәлә буенча бер үк вакытта ачык тыңлаулар үткәрергә рөхсәт ителә.

3.4. Россия Федерациясе законнары тарафыннан башка финанслау билгеләнмәгән булса, ачык тыңлауларны оештыру һәм уздыру жирле бюджет хисабына финанслана.

Статья 4. Ачык тыңлаулар инициаторлары

4.1. Халык тыңлаулары Нурлат муниципаль районының халык, Биляр-Озеро авыл жирлеге Советы (алга таба - жирлек Советы), Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Биляр-Озеро авыл жирлеге башлыгы (алга таба - жирлек башлыгы), Нурлат муниципаль районының Биляр-Озеро авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба - башкарма комитет) әлеге Нигезләмә нигезендә үткәрелә.

4.2. Ачык тыңлаулар үткәрү буенча халык инициативасы 10 кешедән дә ким булмаган, 18 яше тулган гражданнар төркеменнән булырга мөмкин.

Статья 5. АЧЫК ТЫҢЛАУЛАРНЫ БИЛГЕЛӘУ

5.1. Халык яисә жирлек Советы инициативасы буенча үткәрелә торган гавами тыңлаулар жирлек Советы карары белән билгеләнә.

Авыл жирлеге башлыгы яки Башкарма комитет житәкчесе инициативасы белән үткәрелә торган гавами тыңлаулар Нурлат муниципаль районының Биляр-Озеро авыл жирлеге башлыгы карары белән билгеләнә.

Халык тыңлаулары Россия Федерациясе законнары белән жирле үзидарә органнары вәкаләтләренә кертелгән мәсьәләләр буенча үткәрелә.

5.2. Халык алдында тыңлаулар уздыру һәм инициативаны хуплап халыкның имзаларын жыю турында халык инициативасын күрсәтү өчен кимендә 10 кеше

күләмәндә инициатив төркем төзелә.

5.2.1. Инициатив төркем Биляр-Озеро авыл жирлеге Советына тәкъдим итә:

гавами тыңлаулар мәсьәләләрен күрсәтеп, гавами тыңлаулар билгеләү турында гариза һәм аларны үткәрү кирәклеген нигезләү турында гражданнар инициатив төркеменә вәкаләтле вәкиле тарафыннан имзаланган гариза, 1 нче кушымта формасы нигезендә;

муниципаль хокукый акт проекты (гавами тыңлауларда карау өчен ул кертелгән очракта);

муниципаль хокукый актны кабул итү кирәклеген нигезләүне үз эченә алган аңлатма, аның максатларын һәм төп нигезләмәләрен күрсәтеп (гавами тыңлауларда карауға кертелгән очракта);

финанс-икътисадый нигезләү (гамәлгә ашыру өстәмә матди һәм башка чыгымнар таләп итәчәк муниципаль хокукый актның гавами тыңлауларында карауға кертелгән очракта);

2 нче кушымта нигезендә гражданнарның инициатив төркеме исемлеге;

гражданнарның инициатив төркемә төзү турында карар кабул ителгән жыелыш беркетмәсе;

инициатив төркемнән инициатив төркем тарафыннан тапшырылган документлар исемлеген үз эченә алган вәкаләтле вәкиле тарафыннан имзаланган, кәгазьләреннән санын, шулай ук муниципаль хокукый акт проекты докладчысын күрсәтеп (муниципаль хокукый акт проекты гавами тыңлауларга карау өчен керткән очракта).

Гариза һәм беркетмәгә инициатив төркемнән рәислек итүче (инициатив төркемнән вәкаләтле вәкиле) һәм секретаре имза салырга тиеш.

5.2.2. Әгәр Биляр-Озеро авыл жирлеге Советына әлеге статьяның 5.2.1 пунктчасында билгеләнгән барлык документлар бер үк вакытта тапшырылса, гариза бирелгән дип санала..

5.2.3. Биляр-Озеро авыл жирлеге Советына кергән көннән алып 30 көн эчендә гариза һәм аңа кушып бирелә торган документлар инициатив төркем тарафыннан халык алдында тыңлаулар үткәрү инициативасын хуплаучы кешеләреннән имзалары, әлеге Нигезләмәнән 3 нче кушымтасы нигезендә, 18 яше тулган Биляр-Озеро авыл жирлегендә яшәүчеләреннән (районда даими яки вакытлыча теркәүгә ия) 100дән дә ким булмаган имзалары жыелырга һәм тапшырылырга тиеш.

Имзалар жирлек Советына ачык тыңлаулар үткәрү турында инициативаны тәкъдим итү турында гариза биргән көннән соң килүче көннән жыелырга мөмкин. Кулга язылмаган ысул белән яки карандаш белән мәгълүматны язылу кәгазенә кертү рөхсәт ителми. Гражданнар турында тиешле белешмәләрдә һәм аларны язылу кәгазенә һәм таныклык язуына кертү даталарында төзәтмәләр гражданнар һәм имза жыючылар тарафыннан әйтелгән булырга тиеш.

5.2.4. Авыл жирлеге советы эшче төркем төзи һәм язылу кәгазьләрендә бирелгән мәгълүматларны 10 көн эчендә тикшерә.

Имзаларны һәм язылу кәгазьләрендәгә мәгълүматларны тикшерү нәтижеләре буенча имза гамәлдә яки гамәлдә түгел дип танылырга мөмкин. Әгәр әлеге Нигезләмә нигезендә аның гамәлдә булмавы билгеләнмәгән булса имза гамәлдә була.

Имзалар жыю һәм (яки) кул кую кәгазен рәсмиләштерү тәртибен бозып

жыелган имзалар дөрес түгел дип таныла:

- 1) имзалар жыю чорыннан тыш жыелса;
- 2) Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Биляр-Озеро авыл жирлегендә 18 яше тулмаган (районда даими яки вакытлыча теркәлгән) яшәүчеләрнең имзалары;
- 3) Кул кую кәгазенә үз кулы белән үз имзасын кую датасын күрсәтмәгән гражданның имзасы;
- 4) кул куелмаган ысул яки карандаш белән мәгълуматлар кертелгән имзалар;
- 5) Гражданның турындагы һәм даталарда тиешле мәгълуматлардәгә төзәтүләрне язылу кәгазенә кертү һәм раслау имзалары (ул төзәтүләр гражданның һәм имзаларны жыючылар тарафыннан махсус килешенмәгән очракта);
- 6) Формасы 3нче номерлы кушымтадагы чын Нигезләмә таләпләренә туры килми торган кул кую кәгазендәгә барлык имзалар таныла.

Тикшеру нәтижеләре кул кую кәгазьләренә тикшеру беркетмәсе белән рәсмиләштерелә (4нче номерлы кушымта).

5.2.5. Чираттагы Совет утырышында, кул кую кәгазьләре кергән көннән 15 көнлек вакыт дәверендә, ачык тыңлаулар билгеләү турындагы карар яисә ачык тыңлаулар турындагы гаризаны кире кагу карары кабул ителә, әгәр:

- 1) ачык тыңлауларга чыгарылган мәсьәләләр жирле узидарә органнары компетенциясенә кермәсә (әлегә Нигезләмәнән 3нче номерлы искәртмәсендәгә очрактан кала);
- 2) ачык тыңлауларны уздыру турындагы халык инициативасын алга чыгару өчен тәкъдим ителгән хакыйкый имзалар саны гына җитмәсә;
- 3) тәкъдим итү инициативасының тәртибе үтәлмәгән;
- 4) каралырга тәкъдим ителгән муниципаль норматив хокукый акт проекты Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль конституция законнарына, федераль законнарға, башка норматив хокукый актларға туры килми;
- 5) шушы мәсьәлә чыгарылган тыңлаулар уздырылган датадан соң елдан кимрәк вакыт узган булса.

5.2.6. Ачык тыңлаулар билгеләү турындагы гаризадан тайпылу, ачык тыңлауларны билгеләү өчен, баш тарту китереп чыгарган житешсезлекләренә бетергән очракта, инициатив төркем тарафыннан документларны кабат кертүгә каршылык булып тормый.

5.2.7. Ачык тыңлауларны билгеләү мәсьәләсе Совет тарафыннан Совет регламенты нигезендә карала.

5.2.8. Ачык тыңлаулар билгеләү турындагы гаризадан тайпылу булган очракта, Совет, эшче көннәрдә хисапланган 5 көнлек срокта, гражданның инициатив төркеменә вәкаләтле вәкиле адресына язма мотивлаштырылган хәбәрнамә җибәрә (юллый).

5.3. Биляр-Озеро авыл жирлеге Советы карарында, Биляр-Озеро авыл жирлеге башлыгының халык алдында тыңлаулар билгеләү турында карарында күрсәтелә:

- 1) ачык тыңлаулар предметы;
- 2) халык тыңлауларын оештыручы;
- 3) халык тыңлауларын үткәру датасы, вакыты һәм урыны;
- 4) гавами тыңлауларда фикер алышына торган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр кертелә торган адрес, гавами тыңлауларда катнашу хокукы белән

гаризалар бирелә ала торган адрес;

5) Зареченский авыл жирлеге Советының карары, Биляр-Озеро авыл жирлеге башлыгының гавами тыңлаулар билгеләү турындагы карары урнаштырылачак Нурлат муниципаль районы рәсми порталының (алга таба - рәсми портал) адресы;

Авыл жирлеге Советы карары, жирлек башлыгының халык алдында тыңлаулар үткәрү вакыты һәм урыны күрсәтелгән ачык тыңлауларны билгеләү турындагы карары, әгәр законнарда һәм әлеге Нигезләмәдә башка срок билгеләнмәгән булса, гавами тыңлаулар үткәрү датасына 7 көннән дә соңга калмыйча, рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

Ачык тыңлауларны үткәрү датасы, әгәр федераль законнарда, Уставта һәм әлеге Нигезләмәдә башкача билгеләнмәгән булса, гавами тыңлаулар билгеләү турында муниципаль хокукый акт кабул ителгән көннән 20 көн эчендә билгеләнә.

5.4. Ачык тыңлаулар нәтижеләре, эш көннәрендә исәпләнгән 7 көнлек срокта, гавами тыңлаулар уздырылган көннән башлап, массакүләм мәгълүмат чараларында, Нурлат муниципаль районының рәсми сайтында басылып чыга.

Статья 6. Халык тыңлауларын эзерләүне оештыру

6.1. Ачык тыңлауларны эзерләү һәм үткәрү ачык тыңлауларны оештыручы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

6.2. Ачык тыңлауларны эзерләү һәм үткәрү процессында ачык тыңлауларны оештыручы тәэмин итә:

1) авыл жирлеге Советының рәсми порталында Халык алдында тыңлауларны эзерләү, рәсми бастырып чыгару һәм урнаштыру;

2) ачык тыңлауларда катнашучылар жыелышын үткәрү;

3) ачык тыңлауларга чыгарылган муниципаль хокукый акт проекты буенча искәrmәләр һәм тәкъдимнәр жыю;

4) ачык тыңлаулар беркетмәсен алып бару;

5) ачык тыңлаулар нәтижеләре буенча бәяләмә эзерләү һәм бастырып чыгару.

6.3. Ачык тыңлауларда катнашырга чакырылырга мөмкин:

1) дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары вәкилләре;

2) сәяси партияләрнең төбәк һәм жирле бүлекләре һәм башка ижтимагый берләшмәләр вәкилләре;

3) эшчәнлеге тикшерелгән тема белән бәйле булган оешмалар житәкчеләре;

4) галимнәр, экспертлар;

5) район халкы, даими теркәлү урыны;

6) массакүләм мәгълүмат чаралары.

Халык инициативасы буенча тыңлаулар үткәрелгән очракта, мәжбүри рәвештә инициатив төркемнең вәкаләтле вәкилләре чакырыла.

6.4. Ачык тыңлауларда катнашучылар фикер алышына торган мәсьәләләргә кагылышлы үз тәкъдимнәрен һәм искәrmәләрен алдан һәм гавами тыңлаулар үткәрү көнендә дә тапшырырга хокуклы.

Ачык тыңлауларда катнашучыларның барлык искәrmәләре һәм тәкъдимнәре язма рәвештә (физик затлар өчен фамилия, исем, атасының исеме (булса), яшәү урыны (теркәлү), юридик затлар өчен - тиешле документ белән расланган юридик затның вәкаләтле вәкиле турында, юридик затның исеме һәм адресы турында

белешмэләр күрсәтеп) тапшырыла һәм гавами тыңлаулар беркетмәсенә кушып бирелә.

Ачык тыңлауларда катнашучыларның персоналъ мәгълүматларын эшкәртү «Персональ мәгълүматлар турында» 2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән таләпләрне исәпкә алып башкарыла.

6.5. Гавами тыңлауларда катнашучылар үз тәкъдимнәрен аргументацияләү өчен чыгыш ясау хокукы белән гавами тыңлауларны ачканда язмача яки телдән гаризалар биргән затлар катнашалар.

Ачык тыңлауларда катнашу өчен гариза биргәндә катнашучы чыгыш ясау хокукы белән паспорт яки паспортны алмаштыручы документ, физик затлар өчен - паспорт яки юридик затның исеме һәм адресы турында мәгълүмат һәм юридик зат вәкиленең вәкаләтләрен раслаучы документ - юридик затлар өчен тапшыра.

Чыгыш ясау хокукы белән гавами тыңлауларда катнашу өчен гариза биргән затларның персоналъ мәгълүматларын эшкәртү «Персональ мәгълүматлар турында» 2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ номерлы федераль закон белән билгеләнгән таләпләрне исәпкә алып башкарыла.

6.6. Ачык тыңлауларда Нурлат муниципаль районының Биляр-Озеро авыл җирлегендә яшәүче барлык кызыксынган кешеләр дә катнаша ала.

Статья 7. Ачык тыңлаулар үткәру тәртибе

7.1. Ачык тыңлаулар жыелышлар формасында үткәрелә.

7.2. Халык алдында тыңлауларда җирлек башлыгы, җирлек башлыгы урынбасары, Нурлат муниципаль районының Биляр-Озеро авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе, җирлек башлыгының вәкаләтле вәкиле яисә гавами тыңлауларны оештыручы рәислек итәргә мөмкин.

7.3. Рәислек итүче гавами тыңлаулар алып бара һәм көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча фикер алышунуың тәртибен күзәтә, кирәк булганда, утырышлар залыннан сораулар буенча фикер алышу тәртибен бозучыларны чыгарып жибәрү буенча чаралар күрергә хокуклы.

7.4. Халык алдында тыңлаулар рәислек итүченең кереш сүзе белән ачыла, ул анда катнашучыларга фикер алышына торган мәсьәләнең асылы, гавами тыңлаулар үткәру тәртибе турында хәбәр итә.

7.5. Беркетмәне рәсмиләштерү, кәргән тәкъдимнәрне исәпкә алу өчен рәислек итүче тарафыннан ачык тыңлаулар секретариаты билгеләнә.

7.6. Чыгышларның эзлеклелеге һәм вакыты, карала торган мәсьәләнең эчтәлеген, гавами тыңлауларда катнашу өчен кәргән язма гаризаларның санын исәпкә алып, гавами тыңлаулар уздыру регламенты белән, чыгыш ясау хокукы һәм башка мәсьәләләр белән билгеләнә.

Рәислек итүче рөхсәте белән чыгыш ясау өчен вакыт озайтылырга мөмкин.

7.7. Ачык тыңлауларда катнашучылар чыгыш тәмамланганнан соң чыгыш ясаучыларга рәислек итүче рөхсәте белән сораулар бирергә хокуклы.

7.8. Рәислек итүче ачык тыңлауларда тәнәфес турында һәм аларны башка вакытта дәвам итү турында карар кабул итәргә хокуклы.

7.9. Ачык тыңлаулар уздырганда тәртипне үтәү ачык тыңлауларда катнашу өчен мәҗбүри шарт булып тора. Катнашучылар ачык тыңлаулар барышына тыкшынырга,

аларны өзэргә һәм аларны үткәрүгә комачауларга хокуклы түгел. Ачык тыңлауларда катнашучылар ачык тыңлаулар үткәрү тәртибен бозган очракта, рәислек итүче аларны залдан чыгарып жибәрүне таләп итәргә хокуклы.

7.10. Чыгышлар тәмамланганнан соң рәислек итүче, кирәк булганда, гавами тыңлаулар барышында әйтелгән тәкъдимнәрне, искәрмәләрне ачыклау өчен, гавами тыңлаулар секретариаты житәкчесенә сүз бирә ала.

7.11. Чыгышлар тәмамлангач, рәислек итүче ачык тавышка ачык тыңлауларда каралган мәсьәләләрне куярга хокуклы.

Статья 8. Ачык тыңлаулар нәтижәләре

8.1. Ачык тыңлаулар вакытында беркетмә алып барыла. Ачык тыңлаулар секретариаты тарафыннан беркетмә тутыруның тулылыгын тәмин итү өчен аудиоязма алып барылырга мөмкин. Бу хакта аудиоязма алып барган очракта, беркетмәдә билгә ясала.

8.2. Ачык тыңлаулар барышында кергән гавами тыңлауларда катнашучыларның барлык искәрмәләре һәм тәкъдимнәре гавами тыңлаулар секретариатына язма рәвештә тапшырыла (физик затлар өчен фамилия, исем, атасының исеме (булса), яшәү урыны (теркәлү), юридик затлар өчен - тиешле документ белән расланган юридик затның вәкаләтле вәкиле турында, юридик затның исеме һәм адресы турында белешмәләр күрсәтеп) һәм гавами тыңлаулар беркетмәсенә кушып бирелә.

8.3. Ачык тыңлауларда катнашучыларның персонал мәгълүматларын эшкәртү «Персональ мәгълүматлар турында» 2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән таләпләрне исәпкә алып башкарыла.

8.4. Ачык тыңлаулар беркетмәсе рәислек итүче тарафыннан имзалана һәм гавами тыңлауларны оештыручы материалларында саклана.

8.5. Ачык тыңлауларда каралган проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләр керткән гавами тыңлауларда катнашучы гавами тыңлаулар беркетмәсеннән элек катнашучы тарафыннан кертелгән тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне үз эченә алган өземтә алырга хокуклы.

8.6. Мәжбүри йомгаклау документы булып халык тыңлаулары нәтижәләре буенча бәяләмә тора, ул 5 көн эчендә, ачык тыңлаулар уздырылган көннән алып, эш көннәрендә исәпләнелә, Нурлат муниципаль районының рәсми сайтында куелырга һәм рәсми бастырып чыгарылырга тиеш [http://nurlat.tatarstan.ru /](http://nurlat.tatarstan.ru/)

Ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмәдә күрсәтелергә тиеш:

- 1) ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә рәсмиләштерү датасы;
- 2) ачык тыңлауларда каралган проектның исеме, ачык тыңлауларда катнашучылар саны турында белешмәләр;
- 3) гавами тыңлаулар беркетмәсенәң реквизитлары, аның нигезендә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә эзерләнгән;
- 4) гавами тыңлауларда катнашучылар керткән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр эчтәлегә;
- 5) гавами тыңлаулар оештыручыларның ачык тыңлауларда катнашучылар тарафыннан кертелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләрне исәпкә алуның максатчанлыгы яки максатка ярашсызлыгы турында дәлил тәкъдимнәре һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре буенча нәтижәләр.

Гавами тыңлаулар нәтижеләре буенча бәяләмәгә рәислек итүче имза сала һәм жирлек Советы аппараты материалларында саклана.

8.7. Халык тыңлауларына чыгарылган муниципаль хокукый акт проектын карау беркетмә булганда һәм гавами тыңлаулар нәтижеләре буенча бәяләмә булганда гамәлгә ашырыла.

8.8. Гавами тыңлаулар нәтижеләре жирле үзидарә органнары өчен рекомендация характерында.

8.9. Гавами тыңлаулар беркетмәсе һәм тыңлаулар нәтижеләре буенча бәяләмә гавами тыңлауларны бердәм документ рәвешендә оештыручы тарафыннан рәсмиләштерелергә мөмкин.

Статья 9. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Биляр-Озеро авыл жирлегә Уставы проектын һәм Уставка үзгәрешләр кертү турында карар проектын гавами тыңлауларда карау үзенчәлекләре

9.1. Жирлек уставы проектын һәм жирлек Советының Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карары проектын «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм Уставка каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, гавами тыңлауларда карала.

9.2. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Биляр-Озеро авыл жирлегә Советы Уставы проектын яисә жирлек Советының жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары проектын буенча гавами тыңлаулар уздыру буенча вәкаләтле орган булып тора.

Статья 10. Бюджет проектын һәм аның үтәләше турында гавами тыңлаулар уздыру үзенчәлекләре

10.1. Жирле бюджет проектын һәм аның үтәләше турындагы еллык хисап, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Бюджет законнарында, башка федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында, муниципаль берәмлекнең бюджет процессы турындагы нигезләмәдә каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, гавами тыңлауларда карала.

10.2. Жирле бюджет проектын һәм жирле бюджетның үтәләше турында гавами тыңлаулар уздыруны гамәлгә ашыручы оештыручы булып авыл жирлегенен башкарма комитеты тора.

Статья 11. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Биляр-Озеро авыл жирлегенен социаль-икътисадый үсеш стратегиясе проектын гавами тыңлауларда карау үзенчәлекләре

11.1. Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш стратегиясе проектларына кагылышлы мәсьәләләр «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда, «Россия Федерациясендә стратегик планлаштыру

турында» 2014 елның 28 июнендәге 172-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, гавами тыңлауларга чыгарыла.

Статья 12. Муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору турындагы мәсьәләне гавами тыңлауларда карау үзенчәлекләре

12.1. Муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору турындагы мәсьәлә буенча гавами тыңлаулар «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясында каралган очракларда уздырыла, моңа күрсәтелгән Федераль законның 13 статьясындагы 5 өлеше керми.

Статья 13. Муниципаль берәмлекләрне территориаль планлаштыру документлары проектлары буенча жәмәгать фикер алышуларын, гавами тыңлауларны карау үзенчәлекләре

13.1. Генераль планнар, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияләрне межалау проектлары, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар, жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү турындагы карарлар проектларына, рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү турындагы карарлар проектларына кагылышлы мәсьәләләр, капитал төзелеш объектларын үзгәртеп кору, рөхсәт ителгән жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның бер төрен үзгәртү мәсьәләләрен, жирдән файдалану һәм төзелеш объектларының расланган кагыйдәләре булмаганда, шулай ук, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы һәм әлеге Нигезләмәнең гавами тыңлаулар өчен билгеләнгән маддәләрен исәпкә алып, жәмәгать фикер алышуларына чыгарылырга мөмкин.

13.2. Жирлекләрнең генераль планнары проектлары буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын, ачык тыңлауларын оештыру һәм үткөрү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 28 статьясында китерелгән.

Мәжбүри тәртиптә генераль план проекты һәм жирлекләрнең генераль планнарына үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар буенча (алга таба - ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар) үткәрелә.

Жәмәгать фикер алышуларында яки ачык тыңлауларда катнашучыларны жәмәгать фикер алышуларында яки гавами тыңлауларда катнашу өчен тигез мөмкинлекләр белән тәмин итү максатларында жәмәгатьчелек фикер алышуларын яисә ачык тыңлауларын үткәргәндә Нурлат муниципаль районы Биляр-Озеро авыл жирлеге территориясе өлешләргә бүленергә мөмкин.

13.3. Биляр-Озеро авыл жирлегендә яшәүчеләргә жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр аларны уздыру турында хәбәр итү вакытыннан башлап Биляр-Озеро авыл жирлеге Уставы яисә жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә һәм кимендә бер айдан һәм өч айдан артык була алмый.

13.4. Жир кишәрлеген яисә капиталъ төзелеш объектнъ файдаланунын шартлыча рөхсәт ителгән төренә һәм рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан читкә тайпылуга, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турындагы хәбәрләрне бастырып чыгаруга бәйле чыгымнар мондый рөхсәтне бирү белән кызыксынучы физик яисә юридик зат йөртә.

«Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы "Биляр-Озеро авыл жирлеге" муниципаль берәмлегендә гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру тәртибе» турында Нигезләмәгә 1 нче кушымта

ХАЛЫК АЛДЫНДА ТЫҢЛАУЛАР БИЛГЕЛӘУ ТУРЫНДА ГАРИЗА

_____ кеше санында инициатив төркем, исемлек теркәп бирелә, «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Биляр-Озеро авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге халыкның инициативасы буенча тубәндәге сораулар буенча ачык тыңлаулар билгеләргә тәкъдим итә:
Ачык тыңлаулар уздыруның мөкимлеген дәлилләү:

Кушымта (чынлыкта күрсәтелгән документлар фаразлана):

- 1) муниципаль хокукый акт проекты (кертелгән очракта);
- 2) аңлатма хаты;
- 3) финанс-икътисадый нигезләү (гамәлгә ашыру өстәмә матди чыгымнар һәм башка чыгымнар таләп иткән муниципаль хокукый акт кертелгән очракта);
- 4) гражданнарның инициатив төркеме исемлеге;
- 5) гражданнарның инициатив төркемен тезу турында карар кабул ителгән жыелыш беркетмәсе;
- 6) бергә теркәп жибәрелә торган хат.

Гражданнарның инициатив төркеме
вәкаләтле вәкиле _____

(имза)

(Ф.И.А.и)

Гражданнарның инициатив төркеме

сәркатибе _____

(имза)

(Ф.И.А.и)

«Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы "Биляр-Озеро авыл жирлеге" муниципаль берәмлегендә гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру тәртибе» турында Нигезләмәгә 2 нче кушымта

ИНИЦИАТИВ ТӨРКЕМ ӘГЪЗАЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ

№ п/п	Фамилиясе, исеме, атасынын исеме һәм туган елы (18 яшьтә- туган елы һәм ае)	Яшәү урыны адресы	Паспорт мәгълүматлары (шәхесне раслый торган документ сериясе, номеры, кем тарафыннан һәм кайчан бирелгәнлеге)	Шәхси имза

Гражданнарнын инициатив төркеменең вәкаләтле вәкиле _____

(имза)

_____ (Ф.И.А.и)

«Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы "Биляр-Озеро авыл жирлеге" муниципаль берәмлегендә гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру тәртибе» турында Нигезләмәгә 3 нче кушымта

АЧЫК ТЫҢЛАУЛАРНЫҢ ЯЗЫЛУ КӘГАЗЕ

Без, тубәндә имза куючылар, ” _____ ”
мәсьәләсе буенча муниципаль берәмлек халкының инициативасы буенча ачык тыңлаулар үткәрүне хуплыйбыз,

№ п/п	Фамилияс е, исеме, атасының исеме	Фамилиясе, исеме, атасының исеме һәм туган елы (18 яшьтән- туган елы һәм ае)	Яшәү урны, адресы	Гражданның паспортының яки паспортны алыштыручы документының сериясе һәм номеры	Шәхси имза

Язылу кәгазен
таныйклым:

_____
Фамилиясе, исеме, атасының исеме, гражданның паспортының яки паспортны алыштыручы документының сериясе һәм номеры (аны аңа биргән органның исеме яки кодын курсәтеп), имза жыючы затның яшәү урыны, имзасы һәм аны кертү датасы).

Гражданның инициатив
төркеменен вәкаләтле вәкиле
(имза) (Ф.И.А.и)

«Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы "Биляр-Озеро авыл жирлеге" муниципаль берәмлегендә гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру тәртибе» турында Нигезләмәгә 4 нче кушымта

АЧЫК ТЫҢЛАУЛАРНЫҢ ЯЗЫЛУ КӘГАЗЕН ТИКШЕРҮ БЕРКЕТМӘСЕ

мәсьәләсе буенча:

“Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Биляр-Озеро авыл жирлеге ” муниципаль берәмлеге Советына ачык тыңлаулар уздыруны хуплаган гражданнарның тәкъдим ителгән имзалар саны

Сайлаучыларның имзалары тикшерелгән, шуларның _____ гамәлдә
булмаган дип табылды:

түбәндәге сәбәпләр буенча

Гамәлдә тугел дип табылган имзалар саны -

Советка хакыйкый тәкъдим ителгән гамәлдә дип табылган имзаларның гомуми саны
тәшкил итә:

Эш төркеме житәкчесе _____

(имза)

_____
(Ф.И.А.и)

Эш төркеме әгъзалары _____

(имза)

_____
(Ф.И.А.и)

(имза)

_____
(Ф.И.А.и)

(дата, вакыт)

Гражданнарның инициатив

төркеме вәкаләтле вәкиле

(имза)

_____
(Ф.И.А.и)

Гражданнарның

инициатив

төркеме

сәркитибе

(имза)

_____
(Ф.И.А.и)